

Miljøministeriet
Att.: Ida Marie Sandvik
mfvm@mfvm.dk; idams@mfvm.dk

Den 12. februar 2021

Dansk Erhvervs høringsvar til Miljøministeriets handlingsplan for cirkulær økonomi – National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032

Forslag til ”Handlingsplan for cirkulær økonomi – National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032” skal udgøre Danmarks nationale affaldsforebyggelsesplan og affaldshåndteringsplan. Forslaget erstatter planerne ”Danmark uden affald”, Ressourceplan for affaldshåndtering (2014)” og ”Danmark uden affald II, Strategi for affaldsforebyggelse (2015)”. Det er formålet med forslaget til handlingsplan at etablere grundlaget for at sikre mindre affald og mere og bedre genanvendelse inden for alle sektorer.

Dansk Erhverv mener, at en strategisk handlingsplan skal indfri danske styrkepositioner med den cirkulære økonomi som drivkraft, herunder styrker erhvervslivets og samfundets konkurrencekraft igennem omstillingsprocessen. En strategisk handlingsplan skal gøre den cirkulær økonomi til en central økonomiske vækstmotor for det danske erhvervsliv og samfundet som sådan. En handlingsplan bør især fokusere på de sektorer, hvor der er et relativt stort materialeforbrug, fx plast og tekstiler, og hvor det er nødvendigt at tiltrække en interesse for teknologiinvesteringer, skabe økonomi i genanvendelsen og bidrage til efterspørgsel, der trækker genanvendelsesmarkedet i gang. En strategisk handlingsplan bør bygge på prioriterede, strategiske målsætninger til gavn for effektiv omstilling med tilknyttede, prioriterede styrkepositioner.

Dansk Erhverv mener ikke, forslaget opfylder ovenstående betingelser for en strategisk handlingsplan. Der er brug for en handlingsplan, som både nedbringer vores ressourceforbrug, nedbringer klimabelastningen og samtidig indfriede de danske styrkepositioner. Danmark ligger helt i toppen, når det gælder ressourceforbruget, hvor hver dansker forbruger godt 22 tons udvundet naturressourcer pr. person (2016) sammenlignet med EU-gennemsnittet på 14 tons. Derfor vil EU's kommende krav slå ekstra hårdt ned på det danske erhvervsliv og samfund, hvis ikke en dansk handlingsplan allerede nu sigter på at fremme de rigtige rammebetingelser, suppleret med et fokus på at indfri styrkepositioner for at opnå konkurrencekraft til en grøn omstilling. EU har også i sin handlingsplan for cirkulær økonomi identificeret cirkulær økonomi som en decideret vækstmotor.

Dansk Erhverv finder, at forslaget hovedsageligt har fokus på indsamling til genanvendelse, og i for lille grad har fokus på at fremme efterspørgslen af genanvendte ressourcer i industrien og forebyggelse til affald. Skal produktioner omstilles til at være baseret på nye materialeflows, er det nødvendigt for at skabe tryghed for investeringer, især hos SMV. Dette er helt centralt for at trække omstillingen effektivt og opnå en øget reel genanvendelse. Forslaget til handlingsplanen og de 126 initiativer leverer ikke på alle nødvendige elementer med betydning for en effektiv omstilling til cirkulær økonomi. Mens handlingsplanen kommer godt omkring affaldsområdet, dækker den på andre områder sporadisk og tilfældigt. Dermed er der en

risiko for, at den bredere omstilling til cirkulære økonomi forløber langsomt og uden værdiskabelse for konkurrencekraften og skabelsen af grønne jobs. Forslaget til en handlingsplan bærer mest præg af at være kortlægning af allerede igangsatte initiativer fra EU og dansk side.

I afsnittet ”generelle bemærkninger” bidrages med forslag til debat om styrkepositioner og strategiske målsætninger, som handlingsplanen med fordel kan inddrage.

Dansk Erhverv opfordrer Miljøministeriet til at arbejde videre med forslaget, så den endelige plan bidrager til en effektiv omstilling til cirkulær økonomi.

Dansk Erhverv bidrager gerne til, at planen bliver strategisk og målrettet til gavn for erhvervslivets og samfundets konkurrencekraft.

Generelle bemærkninger

Forslaget til handlingsplanen mangler overordnede strategiske målsætninger for, hvad der politisk ønskes med en cirkulære økonomi i 2030. Dansk Erhverv foreslår derfor, at handlingsplanen fastsætter nogle strategiske fokusområder og foretager en prioritering, der skal sikre, at erhvervslivet og samfundet indfrier sine styrkepositioner med den cirkulære økonomi.

En opdeling og prioritering af de angivne initiativer efter klare strategiske målsætninger kan være med til at overbevise erhvervslivet og civilsamfundet om, at planen med politisk opbakning kan sikre, at Danmark kommer i mål som foregangsland med den cirkulære økonomi.

En dansk handlingsplan bør stringent tilpasses til at understøtte EU's handlingsplan for cirkulær økonomi. Dansk Erhverv foreslår derfor, at handlingsplanen i højere grad - ligesom EU - gør cirkularitet til en central økonomiske vækstmotor. EU ønsker at løfte det europæiske BNP med 0,5 % og skabe 700.000 arbejdspladser gennem en mere effektiv omstilling til cirkulær økonomi med fokus på værdiskabelse i virksomhedernes værdikæder, herunder teknologiudvikling, plastreduktioner, øget og bedre kvalitet i genanvendelse samt en styrket markedsafsætning af genanvendte ressourcer. Danmark bør, ligesom EU, have en strategisk målsætning om at udnytte den åbenlyse konkurrencekraft, der ligger i den cirkulære økonomi. Det vil sikre danske virksomheder konkurrencekraft og give eksportmuligheder.

Det er en fin målsætning, at forslaget sigter på at nedbringe affaldsmængderne igennem affaldsforebyggelse samt øget og bedre kvalitet i genanvendelsen. Dette mål bør være et delmål for en samlet handlingsplan, som ønsker at nå i mål med en effektiv omstilling til cirkulær økonomi. Effektiv affaldsforebyggelse og bedre genanvendelseskvalitet bør ske i samspil med andre prioriterede, strategiske målsætninger og prioriterede initiativer. Dertil skal en handlingsplan indeholde målrettede initiativer, som stimulerer en efterspørgsel, der trækker denne omstilling i gang. En handlingsplan skal opbygges helhedstænkt, så den indtænker cirkularitet som sit eget økosystem i samfundet.

Forslag til styrkepositioner og strategiske målsætninger

En handlingsplan bør udvælge erhvervssektorer, der kan bidrage til at indfri Danmarks styrkepotentialer. Erhvervssektioner, som har tilstrækkeligt med affaldsressourcer til at skabe en interesse for at investere i teknologiudvikling og værdikædesamarbejde med henblik på helhedsorienterede

miljøøkonomiske løsninger. Her er det oplagt at pege på sektorer, der arbejder med plast og tekstiler, som er fokusområder i EU's handlingsplan, og hvor der er klare vækstpotentialer.

Planens initiativer bør fokusere på mængden af affaldsressourcer, så virksomheder får mulighed for at bidrage til at skabe et konkurrencedygtigt marked for genanvendte materialer, hvor pris og kvalitet kan konkurrere med jomfruelige materialer.

Anvendelsen af genanvendte materialer i nye produktioner er i det hele taget afgørende for den cirkulære økonomi, og netop dette værdikædeled er i dag et af de svage led. Inden for erhvervssektorer, men også på tværs af sektorer, hvor affaldsfraktioner er store eller særlig problematiske, skal der gøres en strategisk indsats. EU er i gang med at fastlægge sine affaldsreduktionsmål, og Danmark kan opnå fordele ved tidligt at være klar til at understøtte dem.

Herunder gives seks eksempler på styrkepositioner, deres strategiske målsætninger og tilknyttede initiativer. Listen er ikke udtømmende, og de konkrete målsætninger er ikke et udtryk for Dansk Erhvervs samlede og endelige holdning. Dette skal ses som et oplæg til den anbefalede videre diskussion i interessentkredsen med henblik på, at den færdige handlingsplan er med strategiske målsætninger og tildelte initiativer:

Styrkeposition: Danmark har et førende marked for handel med genanvendte ressourcer og anvendelse af disse i nye produktioner, fx plast, tekstiler og andet, som EU har udpeget som særligt udfordrende.

- Strategiske målsætninger: Der skal være incitament, der fremmer brug af genanvendte ressourcer i produktionen af nye produkter.
- Forslag til initiativer: Styrke kvaliteten af de genanvendte materialer i forhold til aftagermarkedets behov; genanvendte materialer friholdes for afgifter; gives reducerede afgifter; målsætninger for det offentlige indkøb, som fremmer udbud og efterspørgsel efter produkter med genanvendte ressourcer; vejlede SMV'er omkring anvendelsen af genanvendte ressourcer.

Styrkeposition: Danmarks effektive infrastruktur for affaldsindsamling muliggør de nødvendige ressourcestrømme til udvikling af genanvendelsesteknologi for bl.a. plast og tekstiler.

- Strategisk målsætning: Danmark er i 2030 førende i en række udvalgte genanvendelsesteknologier, som giver eksportmuligheder og grønne jobs; Danmark er førende i afsætningen af de genanvendte ressourcer til produktioner (reel genanvendelses-mål)
- Forslag til initiativer: Affaldsstrømmene justeres løbende med henblik på renere og renere sortering, og de evalueres løbende med udgangspunkt i genvindingsindustriens muligheder for at sælge ressourcer til industrien.

Styrkeposition: Danmark er førende inden for affaldsforebyggelse gennem en omstilling af tidens forbrugsmønstre.

- Strategiske målsætning: Danmark skal i 2030 være førende inden for nye forbrugsmønstre, og der er udviklet et miljøøkonomisk system, der gør, at ydelser – de behov, der skal dækkes – leveres med et lavere forbrug af ressourcer.
- Forslag til initiativer: Der udpeges strømme, fx engangsplastemballage, og i værdikædesamarbejder udvikles andre systemer til levering af de givne ydelser; der foretages grundige analyser af potentialernes miljøøkonomiske effekter, således at markedet vejledes i en sikre miljøeffektiv retning.

Styrkeposition: Danmark har et veludviklet serviceerhverv, der kan bidrage til levetidsforlængelse af produkter

- Strategiske målsætninger: Danmark har udbygget et reparationserhverv, som reparerer og levetidsforlænger forbrugernes tekstiler og elektriske/elektroniske produkter mv., og som også skaber nye grønne jobs.
- Initiativer: Reparationsfradrag til forbrugere der ønsker en reparation; informationskampanjer, der oplyser forbrugere om muligheden; officielle miljømærker udvikler en standard for cirkulære forretningsmodeller, herunder for reparationsordninger og genbrugsordninger.

Styrkeposition: Det offentlige indkøb har musklerne til at initiere en efterspørgsel, der fremmer cirkulære produkter og tjenesteydelser

- Strategisk målsætning: Regeringens grønne indkøbsstrategi gennemføres målrettet, Kommuners målsætninger bidrager til at skabe efterspørgsel efter cirkulære produkter og tjenesteydelser ved brug af funktionsudbud og TCO.
- Forslag til initiativer: Bindende målsætninger for indkøb, målrettet uddannelse af indkøbere, Forum for Bæredygtigt Indkøb.

Styrkeposition: Danmark har et velfungerende uddannelsessystem som kan tilføre de nødvendige kompetencer til virksomhederne.

- Strategisk målsætning: Danmark skal være førende i designtænkning, der fremmer cirkularitet af materialer som tekstiler og plast brugt i produkter og emballager; Inden 2025 har mere end 50 % af de danske SMV'er fået tilført kompetencer, som fremmer cirkularitet i deres forretningsmodeller.
- Forslag til initiativer: bedre uddannelser, praktikordninger.

Specifikke bemærkninger

Det er svært at afkode, hvordan forslaget mere præcist understøtter den nuværende danske plastikhandlingsplan og dansk strategi for cirkulær økonomi fra 2018. Dansk Erhverv efterlyser samspillet mellem initiativerne i handlingsplanen og til EU's initiativer for cirkulær økonomi, og hvordan igangsatte initiativer virker.

Planens globale udsyn, kap 1

Dansk Erhverv er positiv over for forslaget om anerkendelse af, at klima- og miljøproblemer er grænseoverskridende, og værdikæderne har global rækkevidde. Dermed anlægger handlingsplanen et globalt perspektiv på ressourcestrømme i modsætning til Paris-aftalens nationale perspektiv.

Dette giver mening for et velstående land som Danmark, hvor en betydelig del af produktionen er outsourcet, og hvor en stor del af den klimapåvirkning, der stammer fra danskernes forbrug af varer sker uden for landets grænser. Derfor er det afgørende, at en handlingsplan adresserer dette gennem sine initiativer.

Samtidig er danske produkter på en lang række områder underlagt en EU-regulering. Det indebærer, at Danmarks egen indsats bør kobles til EU-indsatsen.

Stimuli af produktionen med genanvendte ressourcer, afsnit 2.3 og 4

Et middel til at opnå mere genanvendelse kan være, at indsatsen rettes mod de hjemlige erhvervssektorer, som potentielt kan bruge affaldsressourcer som fx tekstiler og plast. Dette skal ske i samarbejde med genanvendelsesindustrien, som skaber kvaliteten, og hermed bidrager til at stimulere og sikre efterspørgslen. Et formål skal være at fjerne barrierer for anvendelse af affaldsressourcer i nye produktioner, hvad enten det er teknologiske, økonomiske eller udfordringer med sporbarhed og dokumentation af kvalitet og overholdelse af regler omkring produktsikkerhed.

Affaldsreguleringen har i de sidste 20 år primært taget udgangspunkt i en tilrettelæggelse af indsamlingssystemer, men med Klimaaftalen og den politiske aftale omkring affaldssektoren er der sat øget fokus på etablering af et dansk genanvendelsesmarked. Samtidig har de private genvindingsvirksomheder fået en langt større initiativret. Dette skal en handlingsplan understøtte således, at det sikres, at genanvendelsesindustrien har incitament til at imødekomme industriens efterspørgsel efter ressourcer. Det betyder også, at forandringer i efterspørgslen af ressourcer skal være udgangspunktet for løbende justeringer af indsamlingssystemer.

Viften af incitament for at stimulere et genanvendelsesmarked generelt bør være bred. Standarder, grønne indkøbspolitikker, TCO, miljømærker og tilskud til forretningsudvikling mv. er allerede i spil i handlingsplanen. Et middel til at bringe de mange initiativer og værktøjer i spil er etablering af målrettede partnerskaber inden for de prioriterede erhvervssektorer fx jf. forslaget i Regeringens klimapartnerskab for Handel omkring tekstil. Det kan også være sektortværgående partnerskaber, der arbejder med de store affaldsfraktioner eller særligt problematiske affald.

For så vidt fjernelse af barriere for øget brug af genanvendt plast har Dansk Erhverv tidligere pegt på, at en tredobling af plastafgiften skal friholde den genanvendte plast. Ændres afgiften sådan, at genanvendt plast friholdes vil den blive prismæssigt konkurrencedygtigt med jomfrueligt plast, og det vil øge virksomhedernes mulighed for at bruge den i produktionen af nye varer.

Affaldsforebyggelse, kap. 2

EU's handlingsplan fastsætter indførelse af affaldsreduktionsmål for visse specifikke affaldsfraktioner i medlemsstaterne, og EU har allerede valgt ni fraktioner, som særligt vil få opmærksomhed i kommende indsats. Her bør Danmark så tidligt som muligt stimulere en omstilling til cirkulær økonomi for at imødekomme de fremtidige reduktionsmål. Dette er centralt, fordi danske virksomheders konkurrencekraft vil være betinget af, at de kommer tidligt i gang. Handlingsplanen bør nøje overveje og beskrive, hvorledes EU reduktionsmål vil forandre de omfattede sektorer og fastsætte initiativer for affaldsforebyggelse.

Nyttiggørelse af dæk, kap. 4, afsnit 4.8, afsnit 7.4.3

Af forslaget fremgår det, at dæk har et stort nyttiggørelsespotentialer gennem udnyttelsen af dækkenes brændværdi. I dag er der dæk på markedet, som teknisk set ikke kan genanvendes, hverken i Danmark eller i udlandet. Men samtidig fastsætter den danske lovgivning, at det ikke er lovligt at udnytte dækkenes brændværdi i Danmark. Forbrænding og deponi er heller ikke lovligt. Der er derfor behov for en meget hurtig ændring af reglerne, sådan som Miljøstyrelsen og Genvindingsindustrien allerede er i dialog om.

Det synes være beskrevet i handlingsplanen, at der er et krav om udvidet producentansvar for dæk. Miljøministeriet har tidligere vurderet, at den danske gebyrordning for dæk ikke falder inden for EU's regler om udvidet producentansvar. Dette er væsentligt at få afklaret. Uanset udfaldet bør gebyrordningens effekt evalueres med producentansvarets graduerede miljøparametre for øje, og særligt revurdering af måden, hvorpå free-riders skal håndteres.

Dansk Erhverv bemærker, at handlingsplanens statusbeskrivelse af mikroplast savner en opdatering. Den allerede varslede kortlægning af mikroplast imødeses derfor.

Internationalt samarbejde om cirkulær økonomi, kap. 2, afsnit 2.8

Handlingsplanen fremhæver betydningen af, at der på alle produktområder stilles konsistente krav til miljø- og klimapåvirkning igennem hele produktets livscyklus, og at man fremmer brugen af fornybare naturressourcer og beskyttelsen af sundhed og miljø for alle produkter, der produceres i EU. Data om produkters klima- og miljøpåvirkning (produktdata) og data om virksomheders klima- og miljøpåvirkning bør i endnu højere grad sammentænkes og koordineres. Det gælder ikke mindst de datakrav, der i stigende krav stilles til virksomheden som den juridisk rapporterende enhed fx via NFRD og taksonomien. Det vil være en fordel, hvis produktdata, som fx efterspørges i forbindelse med strategien for bæredygtige offentlig indkøb, også kan anvendes i forbindelse med krav til virksomhederne om afrapportering på den samlede klima og miljøpåvirkning for hele virksomheden, så virksomhederne så vidt muligt ikke skal generere separate data i flere parallelle spor.

I handlingsplanen nævnes netop behovet for at styrke sammenhængen mellem den cirkulære økonomi og andre politikområder, herunder finansiering af bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre; taksonomien for bæredygtige investeringer; virksomheders offentliggørelse af miljødata ifm. revision af direktiv for ikke-finansielle rapportering; fremme af bæredygtighed i virksomheders forretningsstrategier mv. Der savnes forslag til, hvordan dette konkret skal finde sted. Dansk Erhverv foreslår en koordinerende funktion, der skal sikre sammenhæng imellem de produktkrav, som sorterer under Miljøministeriet, og de krav om bæredygtighedsdata på virksomhedsniveau, som sorterer under Erhvervsministeriet.

Koordinering og samtænkning af bæredygtighedsregulering er alfa omega for lige konkurrencevilkår. For i det omfang, hvor markedet ikke tillader, at de øgede omkostninger til bæredygtighedsdata bliver afspejlet prisen, er der risiko for, at summen af de sektorspecifikke og horisontale bæredygtighedskrav utilsigtet kan komme til at drive en øget konsolidering og ulig konkurrencevilkår imellem store og små virksomheder, herunder imellem danske og europæiske selskaber. Risikoen er, at de mange produktkrav kombineret med horisontale krav, over en bred kam vil give en fordel til store globale virksomheder med administrative ressourcer, og som befinder sig i toppen af de globale værdikæder. Derfor støtter Dansk Erhverv, at handlingsplanen lægger op til en massiv indsats for at støtte og vejlede danske SMV'er.

Danske virksomheders muligheder for at stille fx designkrav til deres internationale leverandører er ikke altid tilstede. Der er svært at forlange tiltag i form af mere miljøvenlige emballager, bedre sporbarhed o.l., hvis man kun aftager en mindre volumen fra en producent eller leverandør. Det kan opleves som en uoverkommelig opgave – især for SMV'er. For at nå i mål med miljø- og klimamål i værdikæden vil der ofte være behov for et samarbejde mellem ordregivende virksomheder i tredjelande og danske myndigheder og/eller de lokale myndigheder i produktionslandet. Derfor har [Klimapartnerskabet for Handel](#) foreslået, at der oprettes et videnscenter for ansvarlig

import, der kan bistå danske virksomheder – igennem de krav de stiller til deres leverandører – at skabe efterspørgsel efter bedre og mere cirkulære løsninger.

Tilskudsordninger, kap. 3 afsnit 3.3.3

Der peges på muligheder for tilskud til SMV'ers omstilling til cirkulær økonomi frem mod 2021. Effekten af indsatserne bør snart evalueres med henblik på en politisk beslutning om at fortsætte ordninger fx frem til 2025. Omstillingen til cirkulær økonomi og muligheder for SMV'er, opstår forskelligt alt efter sektor. SMV'er bør derfor kunne modtage støtte til forretningsudvikling over en længerevarende periode, som giver en reel varig effekt.

Grønne totaløkonomiske indkøb, kap 3, afsnit 3.4

Der er relevante initiativer med betydning for grøn omstilling. Miljømærker skal i højere grad anvendes lige som TCO skal det og Forum for Bæredygtigt Indkøb skal styrkes. Disse initiativer er blandt andre, som Dansk Erhverv bakker op omkring. Når det så er sagt, er der ingen af disse initiativer, som fremmer cirkulær økonomi. Miljømærker bør som det første bruges som et minimumskrav i et offentligt udbudskrav. Et udbud bør tilrettelægges, så det fremmer produkter og tjenesteydelser, der udspringer fra cirkulære forretningsmodeller, fx tilbyder genbrug, genanvendelse, leasing og deling. Fordi miljømærker kun bidrager indirekte til cirkulær økonomi ved at skabe renere materialer, men uden sporbarhed til senere genanvendelse, så er dette ikke et særligt betydningsfuldt initiativ i for den cirkulære økonomi. Det offentlige indkøb skal have målsætninger for brug af udbudsformer, der fremmer cirkularitet fx igennem TCO og funktionsudbud.

Partnerskab for grønne tekstiler i det offentlige, afsnit 3.4.3.

Forslaget indeholder et ønske om at etablere et partnerskab mellem offentlige institutioner og deres leverandører for at undersøge, hvordan det offentlige tekstilforbrug kan blive grønnere. Partnerskabet skal komme med anbefalinger til nye krav, indkøbsmodeller eller lignende i slutningen af 2021. Dette skal bl.a. skabe plads til nytænkning og innovation på området. Netop sådan et initiativ har regeringens Klimapartnerskab for Handel foreslået. Dansk Erhvervs grønne indkøbspolitik for det offentlige indkøb, handler netop om at gøre indkøb grønne og innovative. Offentlige udbud skal i langt højere grad anvende TCO og funktionsudbud og lade leverandørerne konkurrere om de bedste grønne løsninger. Miljømærker er langt fra tilstrækkelige til fremme af den grønne omstilling. Mærkerne er at betragte som minimumskrav i et udbud, og derfor skal det offentlige stille grønne konkurrencekrav. Øget konkurrence om de bedste grønne og bæredygtige løsninger, vil fremme innovation og vil i sidste ende fremme et cirkulært indkøb og forbrug.

Vejledende krav til fokus på levetid via garanti, afsnit 3.4.3

Dansk Erhverv støtter ikke dette initiativ. Hvis produkter skal holde længere, skal der stilles krav til producenterne. Det skal ske via standarder og krav til design. Ikke ved at stille krav til importører og leverandører, som ingen indflydelse har på produktet, men som risikerer en stor regning, de ikke kan få dækket nogen steder. Der er allerede forhandlinger i gang i EU om dette ifm. Ecodesign-direktivet. Desuden bemærkes, at et produkts holdbarhed også handler om selve brugen af produktet. Mange produkter, f.eks. hvidevarer og elektronik, holder allerede i årevis. Brug, vask og slid af fx tekstiler kan betyde, at det ikke holder så længe, som det kunne. At stille krav om udvidede garantiordninger vil gøre produkterne dyrere, uden at det nødvendigvis fremmer miljøet, fordi holdbarheden er betinget af, hvordan brugeren håndterer produkterne.

Ja-tak til reklamer, kap. 3, afsnit 3.5.3

Dansk Erhverv mener, at den nuværende "Nej Tak" ordning for trykte reklamer skal bevares. En af grundene til at regeringen undersøger fordele og ulemper ved at indføre en Ja tak-ordning, er antagelsen om, at færre tryksager er godt for miljøet. Men antallet af omdelte tryksager er halveret de sidste 10 år. Markedet er for så vidt allerede ved at regulere sig selv. Dertil kommer, at langt de fleste tryksager i Danmark er trykt på papir fra bæredygtigt skovbrug, de er miljømærkede og genbruges 7 til 10 gange.

Hele 99 procent af danskerne kender til den danske "Nej tak" ordning for reklamer, og 51 procent af de danske husstande har meldt sig til "Nej tak" eller "Nej tak+", hvor forbrugerne kun får reklamer fra virksomheder, de selv har valgt. Tilmelding er meget nem: den foregår digitalt, og skal aldrig fornyes. Løsningen er unik i EU. Den eksisterende "Nej tak"-ordning virker, og er yderst velfungerende.

Dansk Erhverv vil gerne henvise til høringssvaret fra Danske Medier, Grakom og Brancheforeningen af Danske Distributionsvirksomheder og støtte deres synspunkt og begrundelser for, at de samlede fordele for miljøet ikke vil være store, slet ikke sammenholdt med ulemper og konsekvenser for lokaldemokrati og lokal handel ved at indføre en Ja tak-ordning. Tilbudsaviserne er danskernes foretrukne medie, når de skal finde gode tilbud, og de trykte reklamer er vigtige for virksomhederne, især de lokale. En stor del af disse virksomheder er netop nu under et ekstraordinært pres. Derfor bør den nuværende ordning bevares.

End-of-waste kriterier, kap. 4, afsnit 4.3.3

Dansk Erhverv anbefaler, at handlingsplanen lægger et spor for, hvorledes end-of-waste kriterierne bredt bringes i anvendelse i Danmark. Et samarbejde mellem Miljøministeriet og erhvervslivet bør handle om at afprøve, i hvilken udstrækning kriterierne kan anvendes samt få indblik i, hvorledes virksomhederne konkret skal bede om en end-of-waste klassificering. Et sådant arbejde vil også bidrage til, at Danmark kan give velovervejede input til EU Kommissionens arbejde om fastsættelse af europæiske harmoniserede kriterier for end-of-waste. Kommissionen er pålagt at udarbejde europæiske kriterier, når medlemslandene har bidraget "tilstrækkeligt". Særligt bør der være fokus på affald, der eksporteres, idet transportforordningens krav til eksport/import af affald indebærer betydelige økonomiske omkostninger i virksomhederne.

Risikobaseret affaldstilsyn, kap. 4, 4.3.3

Forslaget indeholder en revision af affaldstilsynet i 2021. Dette sker på basis af et allerede identificeret behov og et allerede gennemført forberedende arbejde om mulige modeller for fremtidens tilsyn. Dansk Erhverv bakker op om dette initiativ.

Bioraffinering, nye afgrøder og biobaserede materialer, afsnit 5.1

Dansk Erhverv er enig i, at kaskadeanvendelse af biomasse er et rigtigt udgangspunkt. Skal markedet trække i den rigtige retning, skal der sigtes på at opnå den største værdiudnyttelse igennem markedsbaserede virkemidler, relevante bæredygtighedskriterier, beregning af CO₂-aftryk og understøttelse af rette rammebetingelser. En forkert kaskadeanvendelse kan mindske både en miljøgevinst og økonomien i forretningsmodellen.

Mindre madspild, afsnit 5.2

Dansk Erhverv støtter initiativerne for mindre madspild nævnt i afsnit 5.2.3, der alle flugter med foreslåede initiativer fra Klimapartnerskabet for Handel. Når det er sagt, så mangler handlingsplanen initiativer, der fremmer fødevareteknologier, der forebygger madspild, fx holdbarhedsforlængende bakterier. Dansk Erhverv mener dog også, at det miljørigtige og derfor første prioritet er forebyggelse af madspild, frem for at reducere spildet af den mad, der allerede er blevet produceret.

Klimapartnerskabet for Handel foreslog andre initiativer, som Dansk Erhverv anbefaler medtages i handlingsplanen, herunder:

- Større fleksibilitet i udbud: Det offentlige er en væsentlig indkøber af fødevarer via offentlige udbud. I disse udbud fremgår der nogle gange krav om restholdbarhed ved levering til kantiner og køkkener på fx institutionsområdet, som kan betyde, at store mængder fødevarer går til spilde. Der bør derfor gennemføres et servicetjek af offentlige indkøb med henblik på at sikre, at der ikke opstilles barrierer i udbudsmaterialet, som medfører et madspild.
- Oprettelse af national madspildspulje: En statslig finansieringspulje skal arbejde for at styrke danske virksomheders indsatser for at forebygge og reducere madspild samt sikre et solidt fundament for alle indsatser og aktører i værdikæden. En del af puljens midler bør øremærkes til organisationer, der indsamler og distribuerer overskudsfødevarer og til udvikling af digitale løsninger til redistribution af både fødevarer og andre varer, der er i overskud.
- En samlet vejledning for donation af fødevarer: Det er i dag svært at have det fulde overblik over gældende regler for donation af fødevarer. Virksomheder risikerer en sur smiley, hvis der sker fejl ved registrering af donationer, og for modtagerne af donerede fødevarer stilles der ligeledes store krav til, hvordan de håndterer og videredistribuerer dem. Virksomhederne har brug for mere specifik vejledning fra myndighederne. Vejledningen skal omfatte alle relevante regler og praksisser på området blandt andet fødevareregler, moms- og skatteregler samt affaldsregler.

Tekstilaffald, afsnit 4.5

Det er vigtigt, at en dansk cirkulær handlingsplan sætter fokus på at etablere et genanvendelsesmarked for cirkulære tekstiler. Danmark skal have en målsætning om at blive foregangsland med et genanvendelsesmarked for tekstiler. Denne indsats er en oplagt dansk styrkeposition, og da alle EU-lande savner løsninger vil der være et eksportmarked for løsninger.

Initiativet ”Partnerskab om bæredygtige kredsløb i tekstilbranchen” bør være hovedinitiativet, som de øvrige initiativer spiller ind til. Regeringens Klimapartnerskab for Handel, foreslår netop et ”Partnerskab for Bæredygtige Tekstiler og Tøj”, hvor erhvervslivet, brancher, myndigheder og eksperter allerede er blevet enige om de nødvendige 18 koordinerede initiativer, der kan omstille tekstiler til cirkularitet.

Dansk Erhverv foreslår derfor, at forslaget i handlingsplanen tager udgangspunkt i klimapartnerskabet for Handels anbefalinger.

Initiativet ”Taskforce for bæredygtig omstilling af mode og tekstil” sigter på bæredygtig omstilling af dansk mode og tekstil via grøn certificering af SMV’er. Dansk Erhverv vil påpege, at et sådant initiativ ikke må bidrage til øget green-washing. Initiativet skal sikre, at de deltagende virksomheder får klar viden om og forståelse for, at der ikke er noget, der hedder ”bæredygtigheds-certificering af produkter”, og at brug af påstande om bæredygtighed i sig selv kan være vildledende, hvis ikke der er en uafhængig dokumentation, som viser fortrin inden for alle tre bæredygtigheds-søjler. Her er fx miljømærkning ikke tilstrækkelig til, at man kan bruge udsagn som ”bæredygtighed” i forbindelse med grøn markedsføring.

Dansk Erhverv bidrager gerne til uddybning af vores bemærkninger.

Med venlig hilsen

Lisbet Hagelund
Chefkonsulent

Jakob Zeuthen
Miljøpolitisk chef